

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 194

I. PODSTAWY PRAWNE

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego opracowano na podstawie:

- Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w szczególności art. 26a, dotyczącego doradztwa zawodowego oraz obowiązku organizowania przez szkołę działań z zakresu doradztwa zawodowego.
- Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73) – obowiązującego w zasadniczej części od 1 września 2026 r. Rozporządzenie wprowadza m.in. obowiązek wykorzystywania cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, uwzględniania prognoz zapotrzebowania na pracowników, nowych technologii i sztucznej inteligencji oraz rozwijania współpracy z pracodawcami i innymi podmiotami rynku pracy.
- Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325), z późniejszymi zmianami, określającego treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla poszczególnych etapów edukacyjnych.
- Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 22 lipca 2026 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2026 r. poz. 1028). Rozporządzenie od 1 września 2026 r. określa ramowe plany nauczania, w tym dla szkoły podstawowej specjalnej, z wyłączeniem szkoły podstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
- Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz.U. z 2026 r. poz. 378). Nowa podstawa programowa dla szkoły podstawowej jest wdrażana od 1 września 2026 r. sukcesywnie w kolejnych klasach, natomiast podstawa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym obowiązuje od 1 września 2026 r.
- Statutu Szkoły Podstawowej Specjalnej.

- Programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

II. WAŻNE ZASTRZEŻENIE DOTYCZĄCE UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU UMIARKOWANYM LUB ZNACZNYM.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego określony w niniejszym dokumencie dotyczy uczniów szkoły podstawowej specjalnej realizujących podstawę programową właściwą dla szkoły podstawowej, z wyjątkiem uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym szkoła realizuje odrębną podstawę programową oraz odrębny ramowy plan nauczania. Aktualny ramowy plan nauczania wyodrębnia szkołę podstawową specjalną dla tej grupy uczniów i nie przewiduje dla niej odrębnych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

III. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego jest elementem działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły.

Doradztwo zawodowe jest procesem wspierania ucznia w:

- poznawaniu własnych zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i ograniczeń,
- rozpoznawaniu własnych zasobów,
- poznawaniu świata zawodów,
- poznawaniu rynku pracy,
- podejmowaniu decyzji edukacyjnych,
- planowaniu przyszłej aktywności zawodowej,
- rozwijaniu kompetencji potrzebnych do funkcjonowania w środowisku pracy.

W szkole specjalnej doradztwo zawodowe jest prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, jego zainteresowań, uzdolnień, ograniczeń wynikających z niepełnosprawności oraz zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Doradztwo zawodowe nie polega na wskazaniu uczniowi konkretnego zawodu. Jego celem jest przygotowanie ucznia do możliwie samodzielnego i świadomego dokonywania wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Działania doradcze są dostosowywane do poziomu funkcjonowania uczniów i mogą

W realizacji WSDZ szkoła współpracuje z rodzicami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, instytucjami rynku pracy, pracodawcami, szkołami ponadpodstawowymi, placówkami kształcenia zawodowego oraz innymi podmiotami.

Zgodnie z nowymi przepisami szkoła wykorzystuje w działaniach doradczych cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego, ogólnodostępne platformy edukacyjne, strony internetowe, bazy zawodów i platformy komunikacji z doradcą zawodowym

IV. CELE GŁÓWNE WSDZ

Celem WSDZ jest:

- Przygotowanie uczniów do świadomego i adekwatnego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
- Rozwijanie świadomości własnych zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i możliwości.
- Budowanie poczucia sprawczości i odpowiedzialności za własną przyszłość.
- Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji.
- Poznawanie świata zawodów i środowiska pracy.
- Rozwijanie podstawowych kompetencji społecznych i osobistych przydatnych w pracy.
- Rozwijanie kompetencji cyfrowych wykorzystywanych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej.
- Przygotowanie uczniów do korzystania z informacji dotyczących zawodów, szkół i rynku pracy.
- Zapoznanie uczniów z możliwościami kształcenia zawodowego.
- Kształtowanie świadomości znaczenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych.
- Przygotowanie uczniów do funkcjonowania w środowisku pracy.
- Rozwijanie umiejętności prezentowania własnych mocnych stron i kompetencji.
- Przygotowanie do kontaktu z pracodawcą i rozmowy kwalifikacyjnej – adekwatnie do wieku i możliwości ucznia.
- Kształtowanie postawy otwartości na zmiany zachodzące na rynku pracy, w tym zmiany wynikające z rozwoju technologii i sztucznej inteligencji.
- Zapoznavanie uczniów z możliwościami zdobywania doświadczenia poprzez wolontariat, projekty społeczne, praktyki i inne formy aktywności.
- Wspieranie rodziców w rozpoznawaniu możliwości edukacyjnych i zawodowych ich dziecka.

V. ZADANIA W RAMACH WSDZ

Do zadań szkoły należy:

- Rozpoznawanie potrzeb uczniów w zakresie doradztwa zawodowego.
- Planowanie i realizowanie działań doradczych odpowiednich do wieku i możliwości uczniów.
- Współpraca nauczycieli, wychowawców, pedagoga, psychologa i doradcy zawodowego.
- Włączanie treści związanych z doradztwem zawodowym do zajęć edukacyjnych.
- Organizowanie zajęć z doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII zgodnie z ramowym planem nauczania.
- Organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów.
- Organizowanie wizyt zawodoznawczych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, centrach kształcenia zawodowego, placówkach kształcenia ustawicznego oraz branżowych centrach umiejętności – stosownie do możliwości organizacyjnych i potrzeb uczniów.
- Współpraca z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami oraz przedstawicielami branż.
- Wykorzystywanie informacji o zapotrzebowaniu na pracowników na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.
- Wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego.
- Zapoznavanie uczniów z wpływem nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zawody i formy zatrudnienia.
- Organizowanie działań dla rodziców, w szczególności spotkań i konsultacji dotyczących planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej dziecka.
- Dokumentowanie realizowanych działań.
- Coroczna ewaluacja programu realizacji doradztwa zawodowego.

VI. ORGANIZACJA WSDZ – ETAPY EDUKACYJNE

A. KLASY I–III – I ETAP EDUKACYJNY

Główne założenia

Na tym etapie doradztwo zawodowe ma przede wszystkim charakter poznawczy, wychowawczy i praktyczny. Uczeń poznaje siebie, swoje zainteresowania, możliwości oraz najbliższe środowisko pracy.

Nie oczekuje się od ucznia dokonywania wyboru przyszłego zawodu.

Obszar 1. Poznanie siebie

Uczeń:

- rozpoznaje swoje zainteresowania;
- wskazuje aktywności, które sprawiają mu przyjemność;
- rozpoznaje swoje mocne strony;
- mówi o tym, co potrafi zrobić samodzielnie;
- podejmuje różne zadania i doświadcza sukcesu;
- uczy się współpracy z innymi;
- rozpoznaje własne emocje związane z wykonywaniem zadań;
- uczy się proszenia o pomoc;
- poznaje znaczenie odpowiedzialności za wykonane zadanie.

Obszar 2. Świat zawodów i pracy

Uczeń:

- poznaje zawody wykonywane przez osoby z najbliższego otoczenia;
- rozpoznaje podstawowe narzędzia i miejsca pracy;
- wie, czym jest praca;
- poznaje znaczenie różnych zawodów dla funkcjonowania społeczności;
- odgrywa role zawodowe podczas zabawy;
- poznaje różnorodność zawodów;
- dostrzega związki między zainteresowaniami a wykonywaniem różnych czynności.

Obszar 3. Rynek edukacyjny i uczenie się

Uczeń:

- wie, że człowiek uczy się przez całe życie;
- poznaje różne sposoby zdobywania wiedzy i umiejętności;
- rozwija ciekawość świata;
- korzysta z prostych cyfrowych źródeł informacji pod kierunkiem nauczyciela.

Obszar 4. Planowanie własnego rozwoju

Uczeń:

- wyznacza proste cele;
- planuje wykonanie prostego zadania;
- ocenia efekt własnej pracy;

- doświadcza związku pomiędzy wysiłkiem a osiągniętym rezultatem.

Przykładowe działania

- zabawy tematyczne „W świecie zawodów”;
- odgrywanie ról zawodowych;
- spotkania z pracownikami szkoły;
- poznawanie zawodów rodziców;
- wycieczki do zakładów pracy – jeżeli są odpowiednie dla wieku i możliwości uczniów;
- wykonywanie prostych zadań praktycznych;
- konkursy i projekty dotyczące zawodów;
- tworzenie „Mojej książeczki zainteresowań”;
- korzystanie z filmów i materiałów multimedialnych dotyczących zawodów.

B. KLASY IV–VI – II ETAP EDUKACYJNY

Główne założenia

Na tym etapie następuje pogłębianie wiedzy o sobie, zawodach i świecie pracy. Uczeń zaczyna dostrzegać zależność między własnymi zasobami a wymaganiami związanymi z różnymi aktywnościami i zawodami.

Obszar 1. Poznanie siebie

Uczeń:

- określa swoje zainteresowania;
- rozpoznaje swoje uzdolnienia;
- wskazuje mocne strony;
- rozpoznaje obszary wymagające dalszego rozwoju;
- określa swoje preferencje dotyczące wykonywania zadań;
- rozpoznaje znaczenie współpracy;
- uczy się przyjmowania informacji zwrotnej;
- analizuje własne sukcesy i trudności.

Obszar 2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- poznaje różne grupy zawodów;
- opisuje podstawowe zadania wykonywane w wybranych zawodach;

- poznaje miejsca pracy;
- rozpoznaje podstawowe narzędzia i technologie wykorzystywane w pracy;
- poznaje wymagania dotyczące wybranych zawodów;
- dostrzega zmiany zachodzące w świecie pracy;
- poznaje zawody związane z nowymi technologiami;
- poznaje przykłady zawodów, w których wykorzystywana jest sztuczna inteligencja.

Obszar 3. Rynek edukacyjny

Uczeń:

- poznaje różne typy szkół ponadpodstawowych;
- rozumie związek między nauką a przygotowaniem do wykonywania zawodu;
- poznaje możliwości kształcenia zawodowego;
- poznaje zawody, które można wykonywać po ukończeniu określonych typów szkół;
- korzysta z prostych cyfrowych źródeł informacji dotyczących edukacji.

Obszar 4. Planowanie własnego rozwoju

Uczeń:

- wyznacza cele;
- planuje działania prowadzące do ich osiągnięcia;
- ocenia swoje postępy;
- poznaje znaczenie systematyczności;
- rozumie, że wybory edukacyjne mają wpływ na przyszłe możliwości;
- uczy się podejmowania decyzji i przewidywania ich konsekwencji.

Przykładowe działania

- zajęcia warsztatowe;
- testy i ćwiczenia dotyczące zainteresowań i mocnych stron;
- projekty „Zawód moich marzeń”;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- wizyty zawodoznawcze;
- wycieczki do zakładów pracy;
- poznawanie szkół ponadpodstawowych;
- korzystanie z internetowych baz zawodów;
- praca z materiałami dotyczącymi rynku pracy;

- projekty dotyczące zawodów przyszłości;
- zajęcia o zawodach związanych z technologią i AI.

C. KLASY VII–VIII – III ETAP EDUKACYJNY

Na tym etapie doradztwo zawodowe nabiera charakteru bezpośredniego przygotowania do wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

W klasach VII–VIII realizowane są zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego zgodnie z obowiązującym ramowym planem nauczania i przepisami dotyczącymi doradztwa zawodowego.

Obszar 1. Poznanie siebie

Uczeń:

- określa swoje zainteresowania;
- rozpoznaje swoje mocne strony;
- analizuje własne zasoby;
- rozpoznaje swoje preferencje dotyczące środowiska pracy;
- określa swoje możliwości i ograniczenia;
- rozpoznaje kompetencje przydatne w różnych zawodach;
- analizuje informacje zwrotne dotyczące własnego funkcjonowania;
- formułuje cele edukacyjne i zawodowe.

Obszar 2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- charakteryzuje wybrane zawody;
- zna wymagania dotyczące wykonywania wybranych zawodów;
- zna kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz sposoby ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy;
- poznaje możliwości pracy zdalnej i elastycznych form zatrudnienia;
- poznaje znaczenie przedsiębiorczości;
- analizuje znaczenie zdobywania doświadczenia zawodowego;
- poznaje możliwości wolontariatu, projektów społecznych i praktyk;
- poznaje instytucje wspierające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, OHP i agencje zatrudnienia;
- korzysta z cyfrowych baz zawodów i informacji o rynku pracy;

- analizuje wpływ nowych technologii i sztucznej inteligencji na zawody i zatrudnienie.

Obszar 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- poznaje typy szkół ponadpodstawowych;
- poznaje zasady rekrutacji;
- poznaje ofertę szkół prowadzących kształcenie zawodowe;
- analizuje możliwości zdobywania kwalifikacji zawodowych;
- poznaje znaczenie kwalifikacji i kompetencji;
- poznaje możliwości dalszego kształcenia;
- analizuje korzyści i wyzwania związane z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe;
- korzysta z internetowych źródeł informacji o szkołach;
- potrafi wyszukać informacje potrzebne do zaplanowania dalszej edukacji.

Obszar 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- określa swoje cele edukacyjne;
- tworzy możliwe warianty dalszej ścieżki edukacyjnej;
- analizuje konsekwencje podejmowanych decyzji;
- planuje działania prowadzące do osiągnięcia celu;
- korzysta z nowoczesnych narzędzi informatycznych;
- wyszukuje i porównuje informacje;
- dokonuje wyboru szkoły zgodnego z własnymi możliwościami i zainteresowaniami;
- zna podstawowe zasady przygotowania się do wejścia na rynek pracy.

VII. NOWE ELEMENTY WSDZ OBOWIĄZUJĄCE OD 1 WRZEŚNIA 2026 R.

W realizacji WSDZ szkoła uwzględnia w szczególności:

1. Cyfrowe doradztwo zawodowe

Uczniowie, odpowiednio do wieku i możliwości, uczą się:

- wyszukiwania informacji o zawodach;
- korzystania z internetowych baz zawodów;
- wyszukiwania informacji o szkołach;

- korzystania z platform edukacyjnych;
- korzystania z cyfrowych narzędzi wspierających planowanie kariery.

2. Sztuczna inteligencja i nowe technologie

W klasach VII–VIII uczniowie poznają:

- wpływ automatyzacji na rynek pracy;
- przykłady zawodów, które zmieniają się pod wpływem technologii;
- zawody powstające w związku z rozwojem technologii;
- możliwości i ograniczenia wykorzystania AI;
- znaczenie kompetencji cyfrowych.

3. Aktualne informacje o rynku pracy

W działaniach doradczych szkoła może wykorzystywać:

- prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego;
- informacje dotyczące krajowego i wojewódzkiego rynku pracy;
- informacje przygotowywane przez publiczne służby zatrudnienia;
- informacje o lokalnym rynku pracy.

4. Współpraca z pracodawcami

Szkoła, w miarę możliwości, współpracuje z:

- lokalnymi pracodawcami;
- przedsiębiorcami;
- izbami gospodarczymi;
- przedstawicielami branż;
- instytucjami rynku pracy.

5. Wizyty zawodoznawcze

Szkoła może organizować wizyty:

- u pracodawców;
- w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe;
- w centrach kształcenia zawodowego;
- w placówkach kształcenia ustawicznego;
- w branżowych centrach umiejętności.

VIII. DOSTOSOWANIE DORADZTWA ZAWODOWEGO DO UCZNIÓW SZKOŁY SPECJALNEJ

W pracy z uczniami szkoły specjalnej stosuje się:

- proste i jednoznaczne komunikaty;
- instrukcje krok po kroku;
- materiały wizualne;
- fotografie rzeczywistych miejsc pracy;
- filmy prezentujące zawody;
- ćwiczenia praktyczne;
- odgrywanie scenek;
- symulacje sytuacji zawodowych;
- wielokrotne powtarzanie treści;
- aktywizujące metody pracy;
- indywidualizację zadań;
- pracę w małych grupach;
- doświadczenia praktyczne.

W przypadku uczniów wymagających szczególnego wsparcia doradztwo powinno koncentrować się przede wszystkim na:

- realnych możliwościach ucznia;
- jego samodzielności;
- zainteresowaniach;
- mocnych stronach;
- umiejętnościach praktycznych;
- kompetencjach społecznych;
- możliwościach funkcjonowania w środowisku pracy.

IX. FORMY REALIZACJI WSDZ

WSDZ realizowany jest poprzez:

- obowiązkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII;
- zajęcia edukacyjne;
- godziny z wychowawcą;
- zajęcia rozwijające zainteresowania;

- zajęcia rewalidacyjne – w zakresie, w jakim treści doradcze wynikają z indywidualnych potrzeb ucznia;
- zajęcia z pedagogiem i psychologiem;
- indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym;
- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- spotkania z pracodawcami;
- wizyty zawodoznawcze;
- wycieczki edukacyjne;
- projekty edukacyjne;
- konkursy;
- warsztaty;
- prezentacje multimedialne;
- pracę z cyfrowymi bazami zawodów;
- zajęcia praktyczne;
- konsultacje dla rodziców;
- spotkania informacyjne dla rodziców;
- współpracę z instytucjami rynku pracy.

X. ZADANIA POSZCZEGÓLNYCH OSÓB

1. Dyrektor szkoły

Dyrektor:

- organizuje realizację WSDZ;
- wyznacza osoby odpowiedzialne za koordynację doradztwa;
- zapewnia warunki do realizacji zajęć;
- zatwierdza program realizacji doradztwa zawodowego;
- wspiera współpracę szkoły z pracodawcami i instytucjami;
- zapewnia możliwość doskonalenia nauczycieli;
- monitoruje realizację WSDZ.

2. Doradca zawodowy

Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc;
- prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;

- prowadzenie indywidualnych konsultacji;
- wspieranie uczniów w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- współpraca z nauczycielami, pedagogiem i psychologiem;
- współpraca z rodzicami;
- współpraca z pracodawcami i instytucjami rynku pracy;
- przygotowywanie i koordynowanie programu realizacji doradztwa zawodowego;
- wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego;
- monitorowanie zmian na rynku pracy;
- uwzględnianie prognoz zapotrzebowania na pracowników;
- ewaluacja podejmowanych działań.

3. Wychowawcy

Wychowawcy:

- realizują treści związane z poznawaniem siebie i świata pracy;
- rozpoznają zainteresowania i mocne strony uczniów;
- wspierają uczniów w podejmowaniu decyzji;
- współpracują z rodzicami;
- współpracują z doradcą zawodowym, pedagogiem i psychologiem;
- przekazują doradcy zawodowemu informacje istotne dla planowania wsparcia ucznia.

4. Nauczyciele

Nauczyciele:

- włączają elementy doradztwa zawodowego do prowadzonych zajęć;
- wskazują związki między treściami przedmiotowymi a światem pracy;
- rozwijają kompetencje kluczowe i przekrojowe;
- kształtują samodzielność, odpowiedzialność i sprawczość;
- wskazują praktyczne zastosowania wiedzy i umiejętności.

5. Pedagog i psycholog

Pedagog i psycholog:

- wspierają ucznia w rozpoznawaniu jego zasobów;
- pomagają w określaniu możliwości i ograniczeń;
- wspierają rozwój kompetencji społecznych;
- współpracują z doradcą zawodowym;

- wspierają rodziców.

6. Rodzice

Rodzice:

- uczestniczą w działaniach organizowanych przez szkołę;
- przekazują informacje o zainteresowaniach i mocnych stronach dziecka;
- współpracują ze szkołą w planowaniu dalszej edukacji;
- uczestniczą w konsultacjach dotyczących wyboru dalszej ścieżki kształcenia.

XI. WSPÓŁPRACA ZE ŚRODOWISKIEM ZEWNĘTRZNYM

Szkoła może współpracować w szczególności z:

- poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
- powiatowymi i miejskimi urzędami pracy;
- Ochotniczymi Hufcami Pracy;
- agencjami zatrudnienia;
- szkołami ponadpodstawowymi;
- branżowymi szkołami I stopnia;
- centrami kształcenia zawodowego;
- placówkami kształcenia ustawicznego;
- branżowymi centrami umiejętności;
- pracodawcami;
- przedsiębiorcami;
- organizacjami pozarządowymi;
- innymi instytucjami wspierającymi młodzież w planowaniu kariery.

XII. PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO

Na każdy rok szkolny opracowuje się Program Realizacji Doradztwa Zawodowego, który:

- wynika z WSDZ;
- uwzględnia potrzeby uczniów;
- uwzględnia możliwości organizacyjne szkoły;
- określa tematykę i formy działań;
- wskazuje osoby odpowiedzialne;
- określa terminy realizacji;

- uwzględnia współpracę z rodzicami;
- uwzględnia współpracę z pracodawcami i innymi podmiotami;
- uwzględnia wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa;
- uwzględnia, w klasach VII–VIII, aktualne informacje dotyczące rynku pracy.

XIII. RAMOWY PLAN TEMATYCZNY

Etap	Klasy	Główna tematyka
I	I–III	Poznaję siebie, swoje zainteresowania i mocne strony
I	I–III	Poznaję zawody w najbliższym otoczeniu
I	I–III	Czym jest praca?
I	I–III	Różne zawody – różne zadania
I	I–III	Uczę się planować i kończyć zadania
II	IV–VI	Moje zainteresowania i uzdolnienia
II	IV–VI	Moje mocne strony
II	IV–VI	Zawody i miejsca pracy
II	IV–VI	Jak zmienia się świat pracy?
II	IV–VI	Technologie w pracy
II	IV–VI	Szkoła a przyszły zawód
II	IV–VI	Zawody przyszłości
III	VII–VIII	Poznaję swoje zasoby
III	VII–VIII	Moje zainteresowania a zawody
III	VII–VIII	Kompetencje potrzebne na rynku pracy
III	VII–VIII	Świat zawodów
III	VII–VIII	Szkoły ponadpodstawowe

Etap	Klasy	Główna tematyka
III	VII–VIII	Kształcenie zawodowe
III	VII–VIII	Jak wybrać szkołę?
III	VII–VIII	Informacje o rynku pracy
III	VII–VIII	Zawody deficytowe i perspektywiczne
III	VII–VIII	Technologie i sztuczna inteligencja a rynek pracy
III	VII–VIII	CV i prezentowanie własnych kompetencji
III	VII–VIII	Rozmowa kwalifikacyjna
III	VII–VIII	Planowanie własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej

XIV. EWALUACJA

Ewaluacja WSDZ prowadzona jest w sposób ciągły oraz na zakończenie każdego roku szkolnego.

Ocenie podlega w szczególności:

- stopień realizacji zaplanowanych działań;
- frekwencja uczniów na zajęciach;
- zainteresowanie uczniów poszczególnymi formami;
- stopień dostosowania działań do możliwości uczniów;
- współpraca z rodzicami;
- współpraca ze środowiskiem zewnętrznym;
- przydatność wykorzystywanych materiałów i narzędzi cyfrowych;
- stopień przygotowania uczniów klas VIII do wyboru dalszej ścieżki kształcenia.

Źródłem informacji mogą być:

- ankiety dla uczniów;
- ankiety dla rodziców;
- ankiety dla nauczycieli;
- rozmowy z uczniami;
- obserwacja;
- analiza dokumentacji;

- analiza udziału uczniów w działaniach;
- analiza wyborów edukacyjnych absolwentów.

Wnioski z ewaluacji są wykorzystywane do opracowania programu realizacji doradztwa zawodowego na kolejny rok szkolny.

XV. DOKUMENTOWANIE

Realizacja WSDZ dokumentowana jest w szczególności poprzez:

- dzienniki zajęć;
- program realizacji doradztwa zawodowego;
- dokumentację doradcy zawodowego;
- wykazy i harmonogramy wydarzeń;
- dokumentację wycieczek i wizyt zawodoznawczych;
- materiały i scenariusze zajęć;
- dokumentację współpracy z pracodawcami i instytucjami;
- wyniki ewaluacji.

XVI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

WSDZ stanowi integralną część pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły.

System podlega corocznej analizie i może być modyfikowany w zależności od:

- zmian w przepisach prawa;
- zmian na rynku pracy;
- potrzeb uczniów;
- zmian w organizacji szkoły;
- wyników ewaluacji.

WSDZ jest realizowany z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów szkoły specjalnej.

Niniejszy dokument nie obejmuje formalnym doradztwem zawodowym oddziałów dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Szczegółowe działania na dany rok szkolny określa Program Realizacji Doradztwa Zawodowego.

WSDZ wchodzi w życie z dniem 1 września 2026 r.

Opracował/a: Anna Czajkowska

Zatwierdził/a dyrektor szkoły:

Data: 31.08.2026

PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 194

na rok szkolny 2026/2027

I. Podstawa prawna

Program opracowano na podstawie:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w szczególności art. 26a;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325), z późniejszymi zmianami;
- rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2026 r. poz. 73), obowiązującego zasadniczo od 1 września 2026 r.
- rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół;
- statutu szkoły;
- Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego szkoły.

Nowelizacja obowiązująca od roku szkolnego 2026/2027 rozszerza m.in. wykorzystanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, informacji o rynku pracy i prognozach zapotrzebowania na pracowników, współpracę z pracodawcami oraz treści dotyczące wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zawody i formy zatrudnienia.

II. Adresaci programu

Program jest przeznaczony dla:

- uczniów klas I–III;
- uczniów klas IV–VI;
- uczniów klas VII–VIII;
- rodziców uczniów;
- nauczycieli i wychowawców.

III. Założenia programu

Program stanowi uszczegółowienie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego i określa działania podejmowane w roku szkolnym 2026/2027.

Działania są dostosowane do:

- wieku uczniów;
- ich możliwości psychofizycznych;
- rodzaju niepełnosprawności;
- indywidualnych potrzeb edukacyjnych;
- zainteresowań i predyspozycji;
- poziomu samodzielności;
- zaleceń wynikających z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

W szkole specjalnej szczególne znaczenie mają działania praktyczne, obserwacja, doświadczenie, wielokrotne powtarzanie treści, wykorzystywanie materiałów wizualnych oraz bezpośrednie poznawanie miejsc pracy i zawodów.

IV. Cele główne

Celem programu jest przygotowanie uczniów do możliwie świadomego i samodzielnego planowania dalszej edukacji i przyszłej aktywności zawodowej.

Program służy w szczególności:

- poznawaniu własnych zainteresowań, uzdolnień i mocnych stron;
- rozwijaniu samoświadomości;
- poznawaniu świata zawodów;
- poznawaniu środowiska pracy;
- rozwijaniu umiejętności podejmowania decyzji;
- rozpoznawaniu własnych możliwości i ograniczeń;
- kształtowaniu kompetencji społecznych potrzebnych w pracy;
- rozwijaniu samodzielności i odpowiedzialności;
- poznawaniu możliwości dalszego kształcenia;
- przygotowaniu uczniów klas VIII do wyboru szkoły ponadpodstawowej;
- wykorzystywaniu nowoczesnych technologii do pozyskiwania informacji edukacyjnych i zawodowych;
- poznawaniu wpływu nowych technologii, w tym AI, na rynek pracy;
- poznawaniu aktualnych potrzeb rynku pracy;
- wspieraniu rodziców w planowaniu dalszej drogi edukacyjnej dziecka.

V. Program dla klas I–III

W klasach I–III działania z zakresu orientacji zawodowej są realizowane przede wszystkim podczas edukacji wczesnoszkolnej, zajęć z wychowawcą, projektów, spotkań i wycieczek.

Lp.	Tematyka/działanie	Cele	Forma realizacji	Termin	Odpowiedzialni
1	Kim jestem? Co lubię robić?	Rozpoznawanie zainteresowań i preferowanych aktywności	rozmowa, ćwiczenia, praca plastyczna	IX	wychowawca
2	Co już potrafię?	Rozpoznawanie mocnych stron i umiejętności	zajęcia praktyczne	IX–X	wychowawca
3	Zawody osób pracujących w naszej szkole	Poznanie zawodów z najbliższego otoczenia	spacer po szkole, rozmowy z pracownikami	X	wychowawca
4	Zawody moich rodziców i bliskich	Poszerzenie wiedzy o świecie pracy	rozmowa, prezentacja, zdjęcia	XI	wychowawca, rodzice
5	Jakie narzędzia są potrzebne w pracy?	Kojarzenie zawodów z narzędziami i czynnościami	gra dydaktyczna	XI	wychowawca
6	Dlaczego ludzie pracują?	Poznanie znaczenia pracy w życiu człowieka	rozmowa kierowana	XII	wychowawca
7	Pracujemy razem	Rozwijanie współpracy i odpowiedzialności	zadanie zespołowe	I	wychowawca

Lp.	Tematyka/działanie	Cele	Forma realizacji	Termin	Odpowiedzialni
8	Poznajemy zawody usługowe	Poznanie zawodów funkcjonujących w lokalnym środowisku	film, wycieczka lub spotkanie	II	wychowawca
9	Zawody związane z przyrodą i zwierzętami	Poszerzanie wiedzy o zawodach	zajęcia tematyczne	III	wychowawca
10	Zawody związane z techniką	Rozpoznawanie różnych środowisk pracy	prezentacja, ćwiczenia	IV	wychowawca
11	Moja wymarzona praca	Rozwijanie zainteresowania światem zawodów	praca plastyczna, wypowiedź	V	wychowawca
12	Czego nauczyłem się o sobie i zawodach?	Podsumowanie działań	rozmowa, portfolio	VI	wychowawca

VI. Program dla klas IV–VI

Lp.	Tematyka/działanie	Cele	Forma	Termin	Odpowiedzialni
1	Moje zainteresowania	Rozpoznawanie zainteresowań	warsztat	IX	wychowawca/doradca
2	Moje mocne strony	Budowanie samoświadomości	ćwiczenia indywidualne i grupowe	IX	wychowawca

Lp.	Tematyka/działanie	Cele	Forma	Termin	Odpowiedzialni
3	Co potrafię, a czego chcę się nauczyć?	Rozpoznawanie własnych zasobów i potrzeb rozwojowych	karta pracy	X	wychowawca
4	Świat zawodów	Poznanie różnych grup zawodowych	zajęcia tematyczne	X	doradca/nauczyciele
5	Zawody w moim mieście i regionie	Poznanie lokalnego środowiska pracy	internet, mapa, prezentacja	XI	doradca
6	Kompetencje potrzebne w pracy	Rozwijanie odpowiedzialności, komunikacji i współpracy	warsztaty	XII	wychowawca/pedagog
7	Czy każdy zawód wymaga tych samych umiejętności?	Rozumienie wymagań różnych zawodów	ćwiczenia	I	doradca
8	Technologie w świecie pracy	Poznanie zmian technologicznych	film, prezentacja	II	nauczyciel informatyki/doradca
9	Jak zmieniają się zawody?	Rozwijanie świadomości zmian rynku pracy	dyskusja, przykłady	III	doradca
10	Poznajemy szkoły ponadpodstawowe	Wstępne poznawanie dalszych możliwości edukacyjnych	prezentacja	III–IV	doradca

Lp.	Tematyka/działanie	Cele	Forma	Termin	Odpowiedzialni
11	Wizyta zawodoznawcza	Poznanie rzeczywistego środowiska pracy	wycieczka	IV–V	doradca/wychowawcy
12	Moje cele na przyszłość	Rozwijanie umiejętności planowania	karta celów	V	wychowawca
13	Czego dowiedziałem się o sobie?	Podsumowanie i samoocena	portfolio ucznia	VI	wychowawca

VII. Program dla klasy VII – 10 godzin

Lp.	Temat zajęć	Zakładane efekty
1	Moje zainteresowania, zdolności i mocne strony	Uczeń rozpoznaje własne zainteresowania i zasoby
2	Moje kompetencje – co już potrafię?	Uczeń określa własne umiejętności i obszary wymagające rozwoju
3	Zawody i ich wymagania	Uczeń poznaje wymagania wybranych zawodów
4	Moje możliwości a wymagania zawodu	Uczeń porównuje własne zasoby z wymaganiami rynku pracy
5	Kompetencje przyszłości	Uczeń rozpoznaje znaczenie kompetencji społecznych, cyfrowych i adaptacyjnych
6	Nowe technologie i sztuczna inteligencja w pracy	Uczeń rozpoznaje wpływ technologii i AI na zmiany w zawodach
7	Jak korzystać z cyfrowych źródeł informacji o zawodach?	Uczeń wyszukuje informacje na platformach i stronach internetowych
8	Zawody szkolnictwa branżowego	Uczeń poznaje zawody i kwalifikacje możliwe do uzyskania w kształceniu zawodowym
9	Jak wygląda lokalny rynek pracy?	Uczeń poznaje zawody poszukiwane na rynku pracy
10	Mój wstępny plan edukacyjno-zawodowy	Uczeń formułuje wstępne cele i możliwe ścieżki dalszego kształcenia

VIII. Program dla klasy VIII – 10 godzin

Lp.	Temat zajęć	Zakładane efekty
1	Moje zasoby – zainteresowania, predyspozycje, możliwości	Uczeń dokonuje samooceny własnych zasobów

Lp.	Temat zajęć	Zakładane efekty
2	Moje możliwości i ograniczenia a wybór szkoły i zawodu	Uczeń dokonuje realistycznej analizy własnej sytuacji
3	System edukacji po szkole podstawowej	Uczeń zna dostępne typy szkół ponadpodstawowych
4	Szkoła branżowa, technikum, liceum – czym się różnią?	Uczeń porównuje możliwości dalszego kształcenia
5	Kształcenie zawodowe – zawody, kwalifikacje i dalsze możliwości	Uczeń poznaje specyfikę kształcenia zawodowego
6	Jak wybrać szkołę?	Uczeń analizuje ofertę szkół i kryteria wyboru
7	Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych	Uczeń zna podstawowe zasady i terminy rekrutacji
8	Rynek pracy – zawody potrzebne dziś i w przyszłości	Uczeń wykorzystuje informacje i prognozy dotyczące rynku pracy
9	Nowe technologie, AI i zmieniający się świat pracy	Uczeń rozpoznaje wpływ technologii na zawody i zatrudnienie
10	Mój indywidualny plan edukacyjno-zawodowy	Uczeń tworzy plan dalszej edukacji oraz wariant alternatywny

IX. Działania uzupełniające dla klas VII–VIII

Oprócz 10 obowiązkowych godzin zajęć w każdej klasie planuje się działania uzupełniające:

Działanie	Adresaci	Termin	Odpowiedzialni
Diagnoza potrzeb doradczych	VII–VIII	IX	doradca
Indywidualne konsultacje	VII–VIII	cały rok	doradca
Prezentacja oferty szkół ponadpodstawowych	VIII	I–IV	doradca
Udział w dniach otwartych szkół	VIII	III–V	wychowawcy/doradca

Działanie	Adresaci	Termin	Odpowiedzialni
Spotkanie z przedstawicielem szkoły branżowej.	VII–VIII	II–IV	doradca
Wizyta zawodoznawcza u pracodawcy	VII–VIII	X–V	doradca/wychowawcy
Spotkanie z pracodawcą lub przedstawicielem branży	VII–VIII	w ciągu roku	doradca
Korzystanie z cyfrowych baz zawodów i szkół	VII–VIII	cały rok	doradca
Indywidualne wsparcie ucznia klasy VIII przy wyborze szkoły	VIII	III–VI	doradca/psycholog/pedagog

X. Działania skierowane do rodziców

W roku szkolnym 2026/2027 przewiduje się:

Działanie	Termin	Odpowiedzialni
Przekazanie informacji o realizacji WSDZ	IX–X	wychowawcy/doradca
Informacja o możliwościach dalszego kształcenia	I–III	doradca
Konsultacje indywidualne dotyczące wyboru szkoły	cały rok, szczególnie II–V	doradca
Przekazanie informacji o zasadach rekrutacji	III–V	doradca
Zapoznanie z ofertą szkół ponadpodstawowych	II–V	doradca
Zapoznanie z cyfrowymi narzędziami doradztwa zawodowego	w ciągu roku	doradca
Informowanie o aktualnej sytuacji na rynku pracy	w ciągu roku	doradca

XI. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi

W roku szkolnym 2026/2027 szkoła planuje, w zależności od dostępności i potrzeb uczniów, współpracę z:

- szkołami ponadpodstawowymi;
- szkołami branżowymi I stopnia;
- technikami;
- centrami kształcenia zawodowego;
- branżowymi centrami umiejętności;
- poradnią psychologiczno-pedagogiczną;
- urzędem pracy;
- Ochotniczymi Hufcami Pracy;
- lokalnymi pracodawcami;
- organizacjami pozarządowymi;
- przedstawicielami poszczególnych branż.

XII. Metody i formy pracy

Ze względu na specyfikę szkoły specjalnej wykorzystuje się przede wszystkim:

- rozmowę kierowaną;
- ćwiczenia praktyczne;
- obserwację;
- prezentacje;
- filmy zawodoznawcze;
- fotografie i piktogramy;
- gry i quizy;
- karty pracy;
- pracę indywidualną;
- pracę w parach i małych grupach;
- odgrywanie scenek;
- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- wycieczki i wizyty zawodoznawcze;
- cyfrowe bazy informacji o zawodach;
- strony szkół ponadpodstawowych;
- narzędzia internetowe służące do planowania ścieżki edukacyjnej.

XIII. Dostosowanie do potrzeb uczniów

Realizując program, nauczyciele i doradca zawodowy:

- dostosowują zakres treści do poziomu funkcjonowania ucznia;
- stosują krótkie i jednoznaczne komunikaty;
- wykorzystują materiały wizualne;
- dzielą zadania na etapy;
- zapewniają możliwość wielokrotnego powtarzania informacji;
- wykorzystują rzeczywiste przykłady i sytuacje praktyczne;
- uwzględniają tempo pracy ucznia;
- pomagają uczniowi realistycznie oceniać własne zasoby;
- uwzględniają wskazania zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- włączają rodziców w proces wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej.

XIV. Osoby odpowiedzialne za realizację

Za realizację programu odpowiadają:

- Dyrektor szkoły – zapewnia warunki organizacyjne do realizacji programu.
- Doradca zawodowy – koordynuje realizację programu, prowadzi zajęcia w klasach VII–VIII, konsultacje i współpracę z podmiotami zewnętrznymi.
- Wychowawcy klas – realizują działania z zakresu orientacji zawodowej i wspierają uczniów w rozpoznawaniu ich zasobów.
- Nauczyciele przedmiotów – wskazują związki między wiedzą przedmiotową a zawodami i rynkiem pracy.
- Pedagog i psycholog – wspierają uczniów w zakresie samooceny, możliwości psychofizycznych, kompetencji społecznych i podejmowania decyzji.

XV. Przewidywane efekty

Uczeń, odpowiednio do wieku i możliwości:

- zna swoje zainteresowania i mocne strony;
- potrafi wskazać wybrane umiejętności;
- zna podstawowe grupy zawodów;
- rozpoznaje podstawowe wymagania związane z pracą;
- rozumie znaczenie nauki i zdobywania kwalifikacji;
- zna podstawowe możliwości dalszego kształcenia;

- potrafi korzystać z wybranych źródeł informacji;
- rozumie, że rynek pracy podlega zmianom;
- rozpoznaje wpływ technologii i AI na niektóre zawody;
- rozwija umiejętność podejmowania decyzji;
- potrafi, z odpowiednim wsparciem, zaplanować dalszą ścieżkę edukacyjną.

Uczeń klasy VIII powinien w szczególności posiadać wiedzę umożliwiającą dokonanie możliwie świadomego i realistycznego wyboru szkoły ponadpodstawowej.

XVI. Ewaluacja programu

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w czerwcu 2027 r.

Wykorzystane mogą zostać:

- rozmowy z uczniami;
- obserwacja;
- ankiety;
- analiza dokumentacji;
- informacje od rodziców;
- informacje od wychowawców;
- analiza wyborów szkół ponadpodstawowych dokonanych przez uczniów klas VIII.

Na podstawie wyników ewaluacji zostaną sformułowane wnioski do realizacji doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2027/2028.

XVII. Dokumentowanie realizacji

Realizacja programu jest dokumentowana w:

- dziennikach zajęć;
- dzienniku doradcy zawodowego;
- dziennikach lekcyjnych;
- dokumentacji wycieczek i wizyt zawodoznawczych;
- dokumentacji współpracy z instytucjami i pracodawcami;
- materiałach z ewaluacji.

XVIII. Postanowienia końcowe

Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2026/2027 stanowi uszczegółowienie Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Program może być modyfikowany w ciągu roku szkolnego w zależności od potrzeb uczniów, możliwości organizacyjnych szkoły oraz dostępności partnerów zewnętrznych.

Opracowała: Anna Czajkowska

Dyrektor szkoły:

Data zatwierdzenia: 8.09.2026